

פרק ט"ז – פר' ציבא ומפיבושת – חלק ב'

וְכֵן רוּכַל — הַסּוֹחֵר וּמְרַגֵּל אַחַר כָּל סְחוּרָה, וְכֵן הַמּוֹכֵר בְּשָׂמִים לְהַתְקַשֵּׁט בָּהֶם הַנְּשִׂימ, עַל שֵׁם שְׁמֹחֵזֵר תְּמִיד בְּעִירוֹת, נִקְרָא רוּכַל לְשׁוֹן רוּגֵל...

You shall not go about as a talebearer: I say that, since all those who start quarrels and speak lashon hara go into homes to seek what evil they can see, or what evil things to tell in the marketplace, they are called רכיל [the same as] "going"; "those who go about spying". A proof for my words is that we do not find the term רכילות without being expressed as "going"; as the הליכה, "going"; as the הלכה, "You shall not go about as a talebearer," and, "going tale bearing (הולכי רכיל) (Jer. 6:28); [like] copper and iron." (TBC)

7. ראב"ע ויקרא י"ט:טז

רכיל. כמו רכילתך (יחז' כו:יב) מפל אבקת רוכל (שה"ש ג:ו) והטעם המלשין כי הרוכל מעתיק יקנה מזה וימכור לזה והרכיל יגלה לזה מה ששמע מזה

A TALEBEARER. The word *rakhil* (talebearer) is similar to *rekhulltekh* (thy merchandise) (Ezek. 26:12) and *rokhel* (merchant) in *With all powders of the merchant* (Cant. 3:6). *Rakhil* means a **slanderer**, for the merchant moves goods. He buys from one person and sells to another. The talebearer reveals to one person what he heard from another person.

8. משלי ל'

(כא) תחת שלוש רגזה ארץ ותחת ארבע לא תוכל שאת : (כב) תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם : ...

The earth shudders at three things, At four which it cannot bear: A slave who becomes king; A scoundrel sated with food...

דוד ויהונתן

9. שמ"א יח

(א) ויהי כפלתו לדבר אל שאול ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד ויאהבהו יהונתן כנפשו :

10. שמ"א כ

(מא) הנער בא ודוד קם מאצל הנגב ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו איש את רעהו ויבכו איש את רעהו עד דוד הגדיל : (מב) ויאמר יהונתן לדוד לשלום אשך נשבענו שגיננו אנחנו בשם קנזק לאמר קנזק יהיה ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך עד עולם : (כא) ויקם וילך ויהונתן בא העיר :

11. שמ"א כג

(טו) ויקם יהונתן בן שאול וילך אל דוד חרשה ויחזק את דוד באלהים : (יז) ויאמר אליו אל תירא כי לא תמצאך ד שאול אבי ואתה תמלך על ישראל ואנכי אהיה לך למשנה וגם שאול אבי ידע בך : (יח) ויכרתו שניהם ברית לפני קנזק וישב דוד בחרשה ויהונתן הלך לביתו :

12. שמ"א ב

(כג) שאול ויהונתן, הנאהבים והנעימים בחייהם, ובמותם לא נפרדו ...

1. מס' סנהדרין ק"ד.

דאמר רב יהודה אמר רב: אלמלי הלווה יהונתן לדוד שתי ככרות לחם לא נהרגה נוב עיר הכהנים, ולא נטרד דואג האדמי, ולא נהרג שאול ושלושת בניו.

2. גמ' שבת דף נו.

גופא. רב אמר: קיבל דוד לשון הרע... ומנא לן דקביל מיניה, דכתוב: "ויאמר המלך הנה לך כל אשר למפיבושת..." ושמואל אמר: לא קיבל דוד לשון הרע, דברים הנזכרים [conspicuous] חזא ביה.

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שאמר דוד למפיבושת: אתה וציבא תחלקו את השדה, יצתה בת קול ואמרה לו: רחבעם וירבעם יחלקו את המלוכה. אמר רב יהודה אמר רב: אילמלי לא קיבל דוד לשון הרע לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא עבדו ישראל עבודה זרה, ולא גלינו מארצנו.

3. אברבנאל שמואל ב ט"ז

והיותר מובחר מה שירה עליו פשט הכתוב, שדוד טעה בזה לרוב פחזותו וצרת לבבו, וחטא יותר ויותר באשר לא קבל התנצלות ממפיבושת האמתי והישר, (ה - ו) ואולי בעונש זה בא אליו מיד איש יוצא ממשפחת בית שאול שמעי בן גרא וקלל לדוד ויסקל באבנים אותו ואת כל עבדיו

4. תהל' טו

(א) מזמור לדוד י"י מי יגור באהלך מי ישכן בהר קדשך. (ב) הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו. (ג) לא רגל על לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרבו. (ד) נבזה בעיניו נמאס ואת יראי י"י יכבד נשבע להרע ולא ימר. (ה) כספו לא נתן בנשף ושחד על נקי לא לקח עשה אקה לא ימוט לעולם.

5. ויקרא י"ט

(טו) לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמינתך : (טז) לא תלך רכיל בעמיתך לא תעמד על דם רעהו אני יקנזק : (יז) לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמינתך ולא תשא עליו חטא : (יח) לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבתך לרעה כמוך אני יקנזק :

6. רש"י ויקרא י"ט:טז

(טו) לא תלך רכיל - לא תלך רכיל. אני אומר על שם שקל משלחי מדנים ומספרי לשון הרע הולכים בבתי רעיהם לרגל מה יראו רע, או מה ישמעו רע, לספר בשוק, נקראים הולכי רכיל — הולכי רגילה, אשפיי"מנט בלעז [ריגול]. וראיה לדברי, שלא מצינו רכילות שאין פתוב בלשון הליכה, לא תלך רכיל, הולכי רכיל נחשית וברזל (ירמיהו ו) ... לךך אני אומר שהלשון הולך ומרגל, שהכ"ף נחלפת בגימ"ל...